

КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Коваленко Є.О. (м. Запоріжжя)

Анотації

В статті дається аналіз формування організаційно-економічного механізму євроінтеграційної політики України, зокрема аналіз термінів «механізм», «механізм управління», «організаційно-економічний механізм», формування цілей регіональної інтеграції в Україні відповідно до кожного ієрархічного рівня - внутрішньо регіонального, міжрегіонального; концепції формування євроінтеграційної політики та напрями оптимізації євроінтеграційної політики в сучасних умовах.

The article analyzes the development of organizational-economic mechanism of integration policy of Ukraine, including analysis of the terms "mechanism", "control mechanism", "organizational-economic mechanism, formation of the goals of regional integration in Ukraine according to each hierarchical level - regional, concept formation integration policy and direction to optimize integration policy under modern conditions.

Ключові слова

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЯ, ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ, МЕХАНІЗМ, МШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ, ЕФЕКТИВНІСТЬ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Вступ

Визначення характеру і змісту інтересів України в умовах глобалізації, основних показників та напрямів забезпечення її поступової інтеграції до європейських структур потребує активних зусиль відповідних державних органів. Тому в успішному вирішенні завдань, поставлених сучасними процесами євроінтеграції, глобалізації та трансформації української економіки одним з першочергових завдань є формування організаційно-економічного механізму розвитку євроінтеграційної політики України. Ефективне виконання цього завдання дасть можливість Україні зайняти гідне місце у світовому співтоваристві та стати авторитетною і впливовою силою на міжнародній арені. Але для цього потрібно докласти чимало зусиль: євроінтеграційна політика України має бути наповнена реальним змістом, тобто мати стійке підґрунтя. Міцна економічна та організаційна основи є важливим чинником у процесі створення сприятливих умов для налагодження всебічного співробітництва з іншими країнами, в тому числі й з Європейським Союзом.

Мета статті:

- обґрунтувати організаційно-економічний механізм євроінтеграційної політики України;

- дати наукове тлумачення організаційно-економічного механізму євроінтеграційної політики України;
- визначити основні напрями впровадження євроінтеграційної політики України.

Обговорення проблеми

Наукове обґрунтування організаційно-економічного механізму євроінтеграційної політики України вимагає визначення такої категорії як механізми державного управління. У науковій літературі та в практиці державного управління є різні визначення категорії «механізм», яка є багатоаспектною. Категорія «механізм» у перекладі з грецької «mechané» означає «зброя», «машина»; у першому визначенні - це послідовність станів, процесів, які визначають собою які-небудь дії, явища; у другому - система, пристрій, який визначає порядок якого-небудь виду діяльності. Під «механізмом» розуміють внутрішній устрій, систему, наприклад, державний механізм управління. Механізм - це сукупність станів і процесів, з яких мається будь-яке фізичне, хімічне, фізіологічне, психічне чи інше явище, наприклад, механізм мислення; це процес визначення залежності менеджменту від особливостей організації, яка може бути централізованою і децентралізованою. **Термін «механізм»** у наукових вчених дістав особливого розвитку в постсоціалістичних країнах у другій половині 60-х років, коли науковці заговорили про «господарський «механізм економічної системи», прагнучи акцентувати увагу на конкретній рушійній силі системи, що функціонує. Т.Парсонс застосовував **поняття «механізм»** в контексті інтегративної комунікації, яка впливає на мотивацію суб'єктів системи, детермінуючи їх у шляхи й засоби здійснення цих бажань. М.Вебер використовував поняття «механізм» як інтерпретацію соціальної дії, найважливішим атрибутом якої він вважав «орієнтацію на іншого (інших)», що передбачає взаємне очікування відповідної поведінки всіх, хто бере участь у соціальних відносинах. Л.Козер стверджував, що у соціумах діють механізми соціальної стабілізації та соціальної дезінтеграції, які є досить суперечливими тенденціями суспільств. Термін **«механізм»** у технічному дискурсі розглядається як сукупність пристроїв, які перетворюють дію (рух) одного тіла на дію (руху) іншого, а також спосіб їх поєднання; аналіз будь-якої структури має бути діалектично доповненим дослідженням способів передачі й трансформації взаємовпливу елементів системи. Універсальне тлумачення поняття «механізм» являє собою систему, пристрій, що визначає порядок певного виду діяльності, послідовність станів, процесів та певну дію, явище. **Поняття «механізм»** тісно пов'язане з поняттям «технологія». Дж.Гелбрейт дає визначення поняттю «технологія» як «систематизованого» (системного) застосування знання для вирішення практичних завдань. М.Марков визначає «технологію» як спосіб реалізації конкретного складного процесу шляхом поділу його на

підсистеми послідовних взаємопов'язаних процедур та операцій, які виконуються більш-менш однозначно і мають своєю метою досягнення високої ефективності. Механізм більш змістовно й глибоко характеризує перебіг процесів у сучасному суспільстві, аніж «технологія», оскільки передбачає виокремлення тільки структурних і технологічних моделей, які встановлюють взаємозв'язок і порядок черговості елементів - ступенів, а й свідчить про динаміку, форми й методи переходу від одного ступеня до іншого, що дозволяє більш адекватно виразити динаміку та своєрідність деформаційних процесів в Україні. Як відмічає Дзьобань О.П., «у загальнішому плані механізм являє собою певний спосіб реалізації об'єктивних законів взаємозв'язку системи й соціокультурного середовища в умовах світових глобалізаційних процесів та їх впливу на всі сфери суспільно-економічного життя».

В контексті компаративного аналізу механізм являє собою комплекс спеціалізованих і законодавчо закріплених форм і методів створення та використання ресурсів (фінансових, організаційних, інвестиційних) для забезпечення інтелектуального розвитку і соціальних потреб громадян; соціальні, організаційні та правові положення і заходи, що забезпечують функціонування людського капіталу. Г.Одінцова під поняттям «**механізм управління**» розуміє засіб розв'язання суперечностей явища чи процесу, послідовну реалізацію дій, які базуються на основоположних принципах, цільовій орієнтації, функціональній діяльності з використанням відповідних їй методів правління та спрямовані на досягнення визначеної мети. Так, на думку Г.Атаманчука, **механізм управління** - це складова частина системи управління, що забезпечує вплив на фактори, від стану яких належить результат діяльності управлінського об'єкта. До того ж механізмом має бути сама держава, якщо розглядати її як форму суспільного самоуправління. Під механізмом державного управління він розуміє систему державних органів, організованих відповідно до визначених принципів для здійснення завдань державного управління. За визначенням Тихомирова, механізм державного управління – це організований управлінський вплив держави на суспільні процеси. Ф.Шамхалов під механізмом держави в широкому розумінні визначає механізм практичної реалізації державної влади, а у вузькому - конкретний засіб впливу держави на суспільство для вирішення поставлених завдань або розв'язання протиріч. О.В. Бойко-Бойчук наводить наступні ознаки категорії «механізми державного управління»: 1. *Механізми державного управління* - практичні заходи, засоби, важелі, стимули, за допомогою яких органи державної влади впливають на суспільство... з метою досягнення поставлених цілей. 2. *Механізми реалізації адміністративної реформи* - практичні засоби, важелі, стимули... Серед них такі: формування нових інститутів, організаційних структур..., створення відповідної правової бази, кадрове забезпечення нової системи державного управління, зміцнення та формування нових фінансово-

економічних основ функціонування державного управління, наукове й інформаційне забезпечення системи державного управління. 3. *Державний механізм* - сукупність органів державної влади, організованих на засадах конституційного принципу поділу влади для реалізації цілей держави. 4. *Механізми держави* - система всіх державних органів, які здійснюють завдання держави і реалізують функції у сфері управління суспільством. 5. *Механізм стримування і противаг* – конституційно визначений комплекс правових та інституційних засобів, важелів. 6. *Механізм політики* - сутність управлінських рішень, що становить основу механізму впровадження державно-політичного рішення в життя. 7. *Управлінські технології* - важливий елемент механізму управління, засіб переведення вимог об'єктивних законів на мову практики соціального управління та конкретних рішень (правових актів, нормативів, наказів, регламентних документів). 8. *Механізм* - послідовність дій, станів, що визначають процес або явище. 9. *Закон-рамка*, у низці держав (наприклад, у Франції") - акти, що встановлюють лише загальні принципи регулювання тієї чи іншої сфери стосунків. На основі цих принципів механізм застосування закон-рамка визначається органами регламентарної влади (уряд тощо). У міжнародно-договірній практиці також розповсюджено договори-рамки, що встановлюють загальні принципи відносин держав у різних сферах. 10. *Соціально-економічний механізм* - поняття, що охоплює організаційно-господарські й соціальні аспекти економіки, що виражають взаємодію відповідних структур і регуляторів, які в сукупності забезпечують функціонування економічної системи. 11. *Господарський механізм* - сукупність організаційних структур і конкретних форм і методів управління, а також правових норм, за допомогою яких реалізуються чинні в конкретних умовах економічні закони, процес відтворення. Розгляд зазначених ознак дозволяє стверджувати, що будь-який механізм державного управління передбачає певний зміст, який визначається способом дій щодо об'єкта впливу. Способи реалізуються через певні алгоритми та процедури дій.

Таким чином, **механізм державного управління** є сукупністю всіх можливих засобів цілеспрямованого впливу органів державного управління на суспільство. Відповідно до характеру впливу виділяють політичні, економічні, соціальні, організаційні та правові механізми

Практичне втілення в життя євроінтеграційної політики України в сучасних умовах глобалізації має пройти фазу розроблення організаційно-економічного механізму розвитку євроінтеграційної політики. **Організаційно-економічний механізм розвитку євроінтеграційної політики** – це сукупність всіх можливих практичних заходів, засобів та важелів організаційного й економічного характеру, відповідних структур та регуляторів, методів управління, управлінських рішень, за допомогою яких реалізується євроінтеграційна політика. Формування організаційно-економічного механізму розвитку

євроінтеграційної політики України зумовлює необхідність визначення стратегічних цілей, мети та завдань євроінтеграційної політики, а реалізація цього механізму здійснюється за допомогою певних принципів, методів, способів та прийомів. Новий організаційно-економічний механізм розвитку євроінтеграційної політики України в умовах глобалізації має відповідати: 1) формуванню досконалішого механізму інтеграції галузевих напрямів євроінтеграційної політики, що відповідав би взаємозалежному характеру проблем; 2) орієнтацію на довгострокові цілі, які ігноруються внаслідок регулярного проведення парламентських виборів; 3) децентралізацію, яка означає розробку рішень, максимально наближеному до відповідної верстви населення; формування органів управління, які будуть гнучкими й адаптованими до євроінтеграційного курсу. Одним з механізмів реалізації євроінтеграційної політики України є регіональна політика, що об'єктивно зумовлена інтеграційними процесами, які розгортаються в Європі та трансформаційними процесами української економіки. Особливий акцент при цьому слід робити саме на механізмах її реалізації, які включають головні напрямки та важелі, що працюватимуть на зміцнення соціально-економічного потенціалу як самих регіонів, так і національної економіки в цілому.

Розгортання інтеграційних процесів у Європі зумовлює формування цілей регіональної інтеграції в Україні відповідно до кожного ієрархічного рівня: внутрішньорегіонального, міжрегіонального, в тому числі на міждержавному рівні. Слід зазначити, що роль держави у формуванні та реалізації стратегії регіонального розвитку України з огляду на постійне посилення впливів інтеграційних процесів повинна зростати, а не знижуватися. Змінюватись повинні функції і завдання держави у відповідності до змін, що відбуваються в європейській та світовій господарській системі. В новій геополітичній ситуації, що сформувалася в світі за останній час, тільки держава як єдиний політико-правовий суб'єкт, що володіє усім спектром владних повноважень, здатна сформувати і реалізувати стратегію ефективного розвитку України, спираючись при цьому на активну позицію регіонів. Розширення функцій регіонів в реалізації процесів міжнародної інтеграції може дати позитивні результати за умови оптимізації економічних зв'язків між самими регіонами, посиленні ролі держави в забезпеченні політичної і економічної безпеки, відігриванні нею ролі гаранта в розв'язанні спірних питань на міжнародному рівні, захисника вітчизняних ринків і товаровиробників від недоброякісної конкуренції і експансії вітчизняного ринкового простору сумнівними зарубіжними фірмами, що постачають низькоякісну продукцію. Формуючи стратегії регіонального розвитку, реалізуючи заходи регіональної політики слід мати чітко сформульовані цілі розвитку регіонів на кожному ієрархічному рівні регіональної інтеграції. Такими рівнями виступають - регіональна інтеграція всередині регіону, міжрегіональна інтеграція всередині держави та міжрегіональна

співпраця на міжнародній арені, особливо в контексті європейської інтеграції України. В контексті регіональної інтеграції головною метою виступатиме гармонійний розвиток регіону, що відбувається на основі реалізації цілей: використання потенціалів центрів регіонів щодо розвитку їх територій в цілому, розвиток малих та середніх міст, активізація розвитку сільських територій. В контексті міжрегіональної інтеграції головною метою є спільні дії сусідніх регіонів, спрямовані на розвиток гармонійної співпраці межуючих територій, спільне розв'язання проблем надрегіонального рівня, використання та розвиток потенціалів великих міст (міст - центрів нових економічних районів) як "метрополій" міжрегіонального значення.

Головною метою реалізації заходів регіональної політики повинна бути людина, населення регіону. По відношенню до населення регіону стратегічною метою виступатиме підвищення його активності, рівня освіти та підприємливості. Реалізація даної мети повинна відбуватися через утворення нових навчальних центрів, поліпшення умов та особливо якості навчання в існуючих навчальних закладах, створення умов для отримання вищої освіти поза межами великих міст, створення осередків підвищення кваліфікації та перекваліфікації громадян, створення регіональної системи нагород та стипендій для молоді, розвиток освіти громадян в сфері підприємництва, розширення співпраці неурядових організацій з громадськими та економічними партнерами, пом'якшення суспільних наслідків безробіття, заохочення людей до здорового способу життя та побудова відповідної рекреаційно-спортивної інфраструктури тощо. По відношенню до території регіону, оточуючого середовища життєдіяльності людини головною метою виступатиме формування його високих якісних показників, необхідних для успішної реалізації різних видів діяльності населення регіону. Особливу увагу слід приділяти не тільки охороні та збереженню природи, але й культурі, вдосконаленню культурного ландшафту регіону, охороні пам'яток архітектури, технології тощо. Реалізація поставлених цілей неможлива без розвитку вищої освіти поза межами центрів регіону, а також без нарощення наукового потенціалу регіону, яке б сприяло дослідженню та розв'язанню проблем охорони середовища на сучасному науковому рівні. В економічній сфері головна мета може бути визначена як досягнення стабільного економічного розвитку. Це має відбуватися через реструктуризацію та підвищення конкурентоздатності традиційних галузей промисловості, створення конкурентного сільського господарства, формування відповідного інвестиційного середовища тощо. Проводячи реструктуризацію галузей промисловості регіону слід передбачити заходи з підтримки традиційних форм промислових підприємств, пристосовавши їх до сучасних ринкових вимог. Прискорення приватизації державних та частини комунальних підприємств є другою важливою складовою у досягненні стратегічної

мети - підвищення рівня конкурентоздатності промисловості регіону. Формування конкурентоздатного сільського господарства в регіоні передбачає модернізацію сільськогосподарських підприємств, підвищення якості сільськогосподарської продукції, створення на селі ринкової інфраструктури, розвиток галузей екологічного сільського господарства.

Розв'язанню поставлених завдань сприятиме створення інноваційних фірм та розвиток підприємств з новими технологіями виробництва. Особливу увагу слід приділяти розвитку в регіоні підприємницького середовища, що передбачає розвиток торгових центрів і бірж, формування інфраструктури з надання консалтингових та фінансових послуг. Розв'язання поставлених завдань передбачає забезпечення відповідного рівня надходження інвестицій. Це потребує створення ефективної системи пошуку комерційних інвесторів, залучення в економіку регіону інвестицій населення, покращення рівня інфраструктурного забезпечення інвестицій. Успішний регіональний розвиток неможливий без налагодження відповідного рівня комунікації та інфраструктури як всередині регіону, так і з його оточенням. Цей напрямок повинен реалізовуватися через модернізацію старих та побудову нових шляхів сполучення, розвиток прикордонної інфраструктури, створення логістичних центрів, формування інфраструктури для розвитку інформаційного суспільства (розвиток телекомунікаційних мереж, доступ до Інтернету). Стратегічною метою виступатиме безперечно й покращення внутрішньорегіональної співпраці - формування розвинутої системи економічних зв'язків, формування регіонального спільного інформаційного простору. Все це реалізується через налагодження співпраці підприємств та організацій регіону, допомогу органів влади у налагодженні кооперації регіональних фірм, ефективне управління культурним потенціалом регіону, створення потужних регіональних інформаційних баз даних та серверів в мережі Інтернет. Економічні відносини між державою і регіонами слід закріплювати угодою, передбачивши в ній відповідальність за її порушення тією чи іншою стороною. Якщо регіональна політика - це сфера діяльності по управлінню політичним, соціальним та економічним розвитком країни в просторовому аспекті, то під стратегією регіональної політики слід розуміти довгострокові найбільш принципові установки і плани діяльності держави та її регіональних органів управління, спрямовані на розв'язання головних проблем і завдань територіального розвитку, тобто розвитку територій макрорегіонів і територій, які входять в їх склад і є меншими за ієрархічним поділом. Формування та реалізація стратегії регіональної політики - надзвичайно складна і важлива складова державотворчого процесу, але без неї не можливо досягнути позитивних трансформаційних змін в українському суспільстві. Слід наголосити, що мета регіональної політики полягає в об'єднанні державної політики і власної політики регіонів, спрямованої на

вирівнювання рівнів соціально-економічного розвитку регіонів держави, забезпечення максимально можливого, з огляду на наявні регіональні ресурси, рівня життя населення, що є необхідною умовою ефективної інтеграції України до європейських структур.

Україна, яка інтеграцію до ЄС визнала стратегічним курсом своєї зовнішньоекономічної політики, повинна у проведенні своєї регіональної політики поступово переходити на основні принципи, правила, інструменти реалізації регіональної політики ЄС, зберігаючи основні національні засади її формування. У зв'язку з цим основними принципами регіональної політики України повинні бути принципи концентрації, партнерства, програмування, додатковості. Принцип концентрації передбачає зосередження фінансових ресурсів у першу чергу на наданні підтримки розвитку тих регіонів, які значно відстають від відповідного середньодержавного рівня. **Принцип партнерства** передбачає тісну співпрацю державних органів управління, самоврядування та інших організацій. Після вступу до ЄС такі стосунки будуть підтримуватися також з відповідними органами ЄС, особливо Комісією ЄС. **Принцип програмування** базується на необхідності розробки програми діяльності регіонів різних рівнів, окремих регіональних суб'єктів. У ЄС особлива увага надається розробці і реалізації програм розвитку регіонів. Необхідність у таких програмах визначається як на національному, так і на наднаціональному (ЄС) рівнях, їх фінансування відбувається із структурних фондів ЄС. **Принцип додатковості** передбачає розробку програми розвитку проблемного регіону на національному рівні і часткове її фінансування із структурних фондів ЄС. Рішення про розробку програми приймається на основі національних планів Комісії ЄС, виходячи із розроблених нею пріоритетів. Причому, існує правило, за яким сумарна допомога держави із джерел фінансування ні в одному з проблемних регіонів не повинна перевищувати 75 % загальної суми проекту. Основою реалізації названих принципів є економічний механізм регулювання регіонального розвитку країн-членів ЄС поряд з прямим фінансуванням передбачає: бюджетне вирівнювання; інвестиційне стимулювання (інвестиційні гранти, субсидії); податкове стимулювання (податкові кредити, трансферти, перерозподіл податкових повноважень). Враховуючи умови, за якими в ЄС надається підтримка регіонального розвитку, в Україні необхідно: при проведенні структурної трансформації визначати регіони, які будуть найбільш потерпілими від структурних перетворень (особливо це стосується реструктуризації вугільної галузі); підтримку слаборозвинутих регіонів (у першу чергу за показником низького життєвого рівня населення) проводити у відповідності з розмежуванням регіонів за рівнем соціально-економічного розвитку. Підтримка співтовариства може бути спрямована на втілення в життя як національних планів-пропозицій країн-членів ЄС, так і власних ініціатив

або міжнародних програм. Ініціативи ЄС оформлюються як міжнародні програми і стосуються кола спільних для певної категорії регіонів проблем. **Найбільш суттєвими ініціативними програмами ЄС є такі:** **"Star"** – програма поліпшення доступу відсталих регіонів до сучасних телекомунікацій; **"Valoren"** – програма сприяння розвитку регіонів за рахунок використання внутрішніх джерел енергії; **"Resider"** – програма сприяння розвитку регіонів, що переживають реструктуризацію сталеливарного виробництва; **"Rechard"** – програма, що передбачає подання суттєвої допомоги у вирішенні найбільш складних проблем у розвитку окремих галузей та регіонів. Зони, які потрапляють у сферу дії даної програми, є невеликими географічними територіями, де розміщено шахти. Основне завдання програми – прискорити адаптацію шахтарських районів до реальної або можливої втрати робочих місць у зв'язку із закриттям шахт. Пріоритетними напрямками вважаються охорона довкілля, створення нових сфер виробничої діяльності та перенавчання колишніх шахтарів; **"Envired"** – проект впровадження найкращих засобів очищення води на узбережжі Середземного моря, особливо в зонах активізації туризму. Ця програма передбачає допомогу у спорудженні очисних установок, підтриманні біологічного типу узбережжя, спонукання підприємств до скорочення викидів токсичних відходів та запровадження виробничих технологій з економним споживанням води тощо; **"Interreg"** – програма, скерована на консолідацію зусиль прикордонних районів при формуванні спільного ринку та на подання допомоги у виконанні спеціальних програм з нівелювання відмінностей в економічному розвитку суміжних регіонів сусідніх країн; **"Regis"** – програма прискореної диверсифікації економіки всього простору ЄС й особливо ультрапериферійних територій, таких як французькі заморські території, Канарські острови, Мадейра та Азори; **"Eurform"**, **"Now"**, **"Horizon"** – програми професійного навчання населення співтовариства. Фонд "Eurform" передбачає спільну участь країн ЄС в організації навчання принципово новим професіям, пов'язаним з виникненням найновітніших технологій; **фонд "Now"** – створення рівних можливостей для жінок у сфері професійної освіти; **фонд "Horizon"** – розвиток ремісництва та інших професій для найбільш вразливих верств населення; **"Stride"** – програма розширення можливостей регіонів у сфері наукових досліджень і створення технологій. Акцент у цій програмі зроблено на стимулюванні локального попиту на наукові дослідження, створенні бази для адаптації освіти та професійного навчання відповідно до нагальних потреб регіонального виробничого сектора; **"Prisme"** – програма допомоги підприємствам у регіонах, які потрапляють під дію мети № 1, в адаптації до умов спільного ринку. Основна підтримка спрямована на розповсюдження стандартів якості і сертифікатів у регіонах, де недостатньо центрів контролю за якістю; **"Telematigue"** – програма допомоги регіонам у забезпеченні їх телекомунікаційним сервісом; **"Leader"** – програма допомоги у розвитку сільських регіонів і

використанні резервів внутрішнього регіонального (локального) потенціалу для забезпечення диверсифікації сільської економіки та підтримки належної структури соціального і господарського життя у віддалених від промислових центрів районах. Допомога подається локальним сільським органам влади з делегуванням їм прав управління спільними субсидіями; **"Ouverture"** – програма заохочення проектів співробітництва локальних і регіональних органів влади співтовариства з владними органами відповідного рівня в країнах Центральної та Східної Європи. Цю ініціативу, яка має особливе значення для розвитку міжрегіонального співробітництва за участю окремих територій України, було ухвалено 1990 року.

Суттєва частина програм ЄС охоплює колишні радянські республіки та країни-члени Ради економічної взаємодопомоги. Україна теж підключена до окремих програм. Однією з них є програма **TACIS**. Враховуючи досвід ЄС, до основних державних інструментів реалізації Стратегії регіонального розвитку можуть бути віднесені: гарантії держави за банківські кредити (на реалізацію проекту або лізингу); повне або часткове відшкодування відсотків за банківські кредити; надання дотацій або позик; надання премій за створення нових робочих місць. У першу чергу інструменти регіональної політики спрямовані на підвищення економічної активності населення в регіонах, пряму і непряму підтримку розвитку підприємництва, особливо в сфері агробізнесу і туризму; покращення забезпеченості території транспортною інфраструктурою, у тому числі і розвиток громадського транспорту та інших видів послуг населенню; розвиток людських ресурсів (підвищення кваліфікації, перекваліфікації та інших заходів на ринку праці); охорону навколишнього середовища; створення агентств регіонального розвитку. Для України регіональні проблеми розвитку інфраструктури, особливо транспортно-комунікаційної є дуже актуальними. Як свідчить аналіз, такі області, як Херсонська, Чернігівська, АР Крим, Закарпатська, Запорізька, Кіровоградська, Луганська, Миколаївська, Одеська, Рівненська, Чернігівська мають щільність автомобільних шляхів сполучення значно нижче їх середнього рівня по країні. При низькому середньому по країні рівні забезпеченості домашніми телефонними апаратами в окремих областях цей показник зовсім недостатній.

До загальних тенденцій регулювання регіональної політики ЄС можна віднести централізацію територіальної організації і управління. В унітарних державах ЄС підсилюються окремі елементи, які характерні федералізму. У той же час процеси децентралізації відбуваються на фоні підсилення ролі державного регулювання розвитку економіки цих країн, їх регіонів; удосконалення адміністративно-територіального устрою, яке має довготерміновий характер; підсилення стимулюючої функції держави, що сприяє розвитку регіональних ініціатив і економічного потенціалу регіонів; необхідність чіткого визначення об'єкта

регіональної політики на основі специфіки адміністративно-територіального устрою, історичних особливостей розвитку територій; приділення значної уваги; структури, що забезпечує узгодження інтересів різних суб'єктів регіональної політики як по горизонталі, так і по вертикалі; забезпечення законодавчого середовища для реалізації регіональної політики; функціонування системи довгострокового планування благоустрою території. Таким чином, досвід регулювання регіональної політики ЄС передбачає широку палітру форм і методів організаційного, економічного, правового стимулювання регіонального розвитку.

Європейський Союз - це невичерпне джерело досвіду функціонування ринкової соціально-орієнтованої економіки та державного регулювання економічних процесів. Саме тут Україна може отримати знання щодо розробки та реалізації антимонопольної політики і здійснення контролю за концентрацією економічної діяльності, регулюванням фондового ринку, політики в галузі зайнятості тощо. Розвиток співробітництва з ЄС неминує означає необхідність запроваджувати відповідні правила і стандарти вироблення та реалізації економічної політики, поведінки певних економічних агентів. А це, у свою чергу, сприятиме формуванню **прозорого середовища** виробничо-комерційної діяльності на національному ринку, що має надзвичайно велике значення для України. Розвиток міжнародного співробітництва у цілому та економічних зв'язків з ЄС, зокрема, безпосередньо впливає на більш раціональний розподіл ресурсів, підвищення ефективності економічних процесів, тобто має позитивні наслідки в довготерміновому плані. Саме на європейському фінансовому ринку, який сьогодні є найбільшим у світі, Україна може мобілізувати фінанси, необхідні для забезпечення макроекономічної стабільності, диверсифікуючи тим самим джерела зовнішніх запозичень. Слід окремо зазначити, що сьогодні основні товарні потоки ЄС сконцентровані в межах самого Союзу. ЄС сьогодні характеризується одним із найвищих рівнів внутрішньої регіональної торгівлі, а це означає, що вихід на внутрішній ринок Європейського Союзу великою мірою визначатиметься саме якісним рівнем співробітництва України з цим інтеграційним угрупованням [3, с. 124]. Інтеграція в Європу означає зростання відкритості національної економіки та конкуренції з боку фірм ЄС. При цьому неминучі негативні наслідки для окремих секторів, виробництв і навіть регіонів. Проте потенційні здобутки і переваги європейської інтеграції перевищують можливі втрати й ризики. Це було переконливо доведено попереднім досвідом усіх без винятку європейських країн, у тому числі тих, рівень економічного розвитку яких був нижчий від середнього: від Португалії на заході до Польщі та країн Балтії на Сході, від Ірландії на Півночі до Греції на Півдні [2, с. 153]. **Основними політичними вартостями послідовної європейської інтеграції** є зміцнення стабільності демократичної політичної системи та її інститутів, модернізація правового поля і

забезпечення прозорості національного законодавства. Відповідно до статті 51 Угоди про партнерство і співробітництво між Європейськими Співтовариствами та Україною, Україна зобов'язана здійснити заходи щодо забезпечення поступового приведення національного законодавства, що є важливою умовою для зміцнення економічних зв'язків між сторонами [1]. Проте слід відзначити, що в кінці ХХ ст. робота щодо приведення національного законодавства до законодавства Європейського Союзу здійснювалася неузгоджено та безсистемно, внаслідок чого було порушено ряд положень Угоди про партнерство і співробітництво. Саме тому, з метою усунення цих недоліків, у державі в останні декілька років, проведено відповідну нормотворчу роботу. Необхідно відмітити, що у сучасних умовах національне законодавство не досягло необхідного рівня. Воно характеризується низкою недоліків, серед яких: недотримання принципів права, які досить часто носять декларативний характер; відсутність чіткої систематизації діючого українського законодавства. Як зазначив В.Забігайло, проблема полягає не стільки в кількісних показниках, скільки в якісному змісті законодавства, адже в ЄС особливе значення приділяється саме якості правових актів. Необхідно більш системно підійти і до вироблення критеріїв визначення пріоритетних сфер адаптації та переліку правових актів ЄС, до яких має бути приведене у відповідність українське законодавство [3]. Адаптація національного законодавства - процес доволі складний, якому притаманні недоліки, проте темпи, з якими вона здійснюється, зростають із кожним роком, внаслідок чого наша держава має реальні шанси, у разі виконання інших додаткових умов, найближчим часом стати повноправним членом ЄС. Європейська інтеграція також означає поглиблення культури демократії і повагу до прав людини, зміцнення національної безпеки та безпеки громадян, адже вона виключає застосування сили як методу вирішення суперечностей, сприяє стабільності у відносинах з усіма сусідами.

У зв'язку з викладеними фактами слід сформулювати концепцію **формування організаційно-економічного механізму євроінтеграційної політики України:**

1. **Ефективно використовувати найповнішу реалізацію у відносинах з ЄС та його країнами-членами загальних принципів торговельно-економічного співробітництва, викладених в Гельсінському заключному акті Ради з питань безпеки та співробітництва в Європі (НБСЄ), Паризькій хартії Ради нової Європи, документах Мадридської та Віденської нарад НБСЄ. Вепської Конференції НБСЄ з економічного співробітництва, у Гельсінському документі НБСЄ «Виклик змін», Європейській енергетичній хартії. Декларації Люцернської конференції (квітень 1993 р.), а також зафіксованих в Угоді про партнерство і співробітництво між Європейськими співтовариствами та їх державами-членами і Україною від 14 червня 1994 року. Тимчасовій угоді про**

торгівлю та питання, пов'язані з торгівлею, між країнами західної Європи і Україною 1 червня 1995 року.

2. **Реалізувати: досягнення домовленостей з ЄС** щодо спрощення візового режиму між Україною та ЄС, спільного контролю над кордонами та поступового переходу до режиму вільного перетину кордонів між Україною та ЄС.

3. Приведення системи стандартів і технічних норм України у відповідність до стандартів і норм ЄС.

4. Реформування бухгалтерської системи України відповідно до міжнародних стандартів і стандартів ЄС.

5. Зняття перешкод, які стримують розвиток транспортної інфраструктури, та створення бази для реконструкції дорожнього господарства.

6. Підписання угоди про асоціацію України та ЄС, яка має замінити чинну угоду про партнерство та співробітництво.

7. Дотримання Україною положень нормативних документів ЄС щодо статистичного обліку.

8. Створення митного союзу України та ЄС.

9. Забезпечення поступового впровадження встановлених ЄС критеріїв вступу України до валютного союзу ЄС.

10. Своєчасне і комплексне здійснення економічних та політичних заходів, що є необхідними для початку переговорів з країнами Західної Європи щодо створення в перспективі в їх відносинах зони вільної торгівлі.

11. Виконання вимог Світової організації торгівлі (СОТ), одержання якнайширшого доступу до загальної системи преференцій з країнами Західної Європи, ґрунтуючись на визнанні України країною з перехідною економікою.

12. Вирішення питань, пов'язаних з можливістю приєднання України до окремих європейських програм інтеграційного характеру, насамперед у сферах енергетики, транспорту, науки і техніки, інформатики, сільського господарства, окремих галузей промисловості, охорони навколишнього середовища, освіти.

13. Забезпечення вільного недискримінаційного доступу основних експортних товарів і послуг України на ринки країн - членів ЄС.

14. Здобуття стабільної фінансової підтримки і технічної допомоги для успішного проведення ринкових перетворень в економіці України, насамперед більш динамічних структурних зрушень і формування міжнародно-конкурентоспроможної економіки.

15. Питання про можливе набуття статусу асоційованого члена ЄС має розглядатися в майбутньому не як самостійне завдання, а як можливий альтернативний варіант розвитку відносин з країнами Західної Європи залежно від досягнутих результатів адаптації до вимог ЄС. [26]

Безумовно, було б невиправданим ставити всі ці завдання одночасно, оскільки у цьому разі навряд чи вдасться виконати хоча б

одне з них. Отже, необхідно виділити окремі етапи розвитку взаємних економічних відносин і таких, якісно різних етапів можна визначити, принаймні, три:

Перший етап – створення передумов для розвитку співробітництва, - зосереджений на таких проблемах:

1. Насамперед слід вирішити завдання ефективного проведення внутрішніх економічних перетворень в Україні з метою співробітництва з ЄС та його країнами-членами та інтеграції в європейські економічні структури.

2. Необхідно створити організаційні макроекономічні передумови для майбутнього включення в європейські економічні структури (насамперед заохотити створення здатних до масштабної міжнародної кооперації великих фірм, фінансово-промислових груп).

3. Ще одним завданням початкового етапу є гармонізація законодавства України, що регулює зовнішньоекономічні відносини та створює для них загальне економічне середовище до вимог системи ГААТ/СОТ і початку пристосування до вимог гармонізованого та уніфікованого законодавства ЄС.

4. Важливе значення має визначення пріоритетних галузей і секторів української економіки, щоб володіти конкурентними перевагами у європейській економіці, динамічне нарощування їх експортного потенціалу, у тому числі за рахунок залучення кредитів та прямих інвестицій з країн-членів ЄС.

5. Паралельно з цим потрібен розвиток договірних відносин з країнами Західної Європи, виборювання більш вільного доступу на єдиний ринок, у тому числі шляхом отримання відповідних квот стосовно певних експортних товарів, імпорт яких до країн Західної Європи обмежується, одержання доступу до так званої Загальної системи преференцій Європейських співтовариств від 1971 року.

6. Слід опрацювати питання про можливість вибіркового підключення до тих проектів європейського співробітництва та інтеграції, де Україна вже сьогодні здатна дотримуватись міжнародних вимог і стандартів й використання такого підключення з метою апробації конкретних механізмів взаємодії України з європейськими економічними структурами.

7. Слід подбати про найбільш раціональне використання фінансової допомоги ЄС з метою подолання тимчасових ускладнень з платіжним балансом України, забезпечення критичного імпорту, реальної макроекономічної стабілізації на основі переходу до розвитку виробництва, створення інституційної основи ринкової економіки та динамізації прогресивних структурних зрушень.

Лише ефективне вирішення основних завдань першого етапу зробить правомірною постановку нових, більш складних завдань на

другому етапі - етапі прискореної адаптації і початку входження в європейські економічні структури.

Головним змістом другого етапу має стати:

- прискорений вихід і закріплення на спільному з країнами Західної Європи українських виробників товарів і послуг у пріоритетних міжнародно-спеціалізованих сферах і секторах української економіки;
- істотне розширення і поглиблення процесу вибіркового входження України в європейські економічні структури, насамперед через розвиток великих інтернаціоналізованих фірм, фінансово-промислових груп, і створення тим самим передумов для майбутньої комплексної інтеграції в європейські економічні структури в цілому;
- значна диверсифікація форм економічної і науково-технічної взаємодії з особливою увагою на розвиток стійких і комплексних форм міжнародної науково-технічної і виробничої кооперації.
- за умови досягнення принципової згоди ЄС на створення в перспективі з Україною зони вільної торгівлі - проведення переговорів з країнами ЄС і досягнення комплексної угоди щодо поступового створення зони вільної торгівлі, що передбачала б повне скасування мита та аналогічних податків і зборів, кількісних та будь-яких інших адміністративних обмежень на шляху вільного переміщення товарів і послуг, застосування національного режиму внутрішнього оподаткування до товарів і послуг іншої сторони; прийняття гармонізованих правил щодо регулювання взаємних економічних та науково-технічних стосунків; досягнення адекватності законів України та країн Західної Європи у таких сферах, як митне законодавство, законодавство про компанії, банківську справу, бухгалтерський облік компаній та податки, інтелектуальну власність, охорону праці, фінансові послуги, правила конкуренції, державні закупки, охорону здоров'я та життя людей, тварин і рослин, навколишнє середовище, захист прав споживачів, непряме оподаткування, технічні правила і стандарти, законодавство та нормативні правила стосовно ядерної енергії, транспорт;
- поступове створення передумов для подальшої лібералізації економічних зв'язків – у сфері переміщення капіталів та робочої сили з підвищенням ступеня координації зовнішньоекономічної та загальноекономічної політики.

На третьому етапі - етапі комплексної інтеграції в європейські економічні структури - слід вирішити найбільш складні проблеми інтеграції економіки України в цілому в європейські економічні структури. Варто зазначити, що конкретний зміст цього віддаленого етапу зараз визначити непросто, він буде значною мірою залежати від результатів попередніх етапів і загального геополітичного становища в європейському регіоні у майбутньому.

Оцінюючи перспективи економічного співробітництва України і ЄС та його країн-членів, слід особливо увагу приділити двом ключовим проблемам. **По-перше**, перспективи економічної взаємодії України з ЄС

та його країнами-членами залежать насамперед від раціональності експортної політики України відносно цього регіону. Це має бути ядром всієї зовнішньоекономічної політики країни. Щоб бути ефективною, вона має будуватися на принципі **селективного розвитку** на базі використання конкурентних переваг, якими володіє економіка України сьогодні і реально може володіти в майбутньому, з урахуванням специфічній потреб і вимог єдиного європейського ринку. У результаті реалізації експортної політики має відбутися суттєве збільшення питомої ваги країн Західної Європи в експорті України. Причому, на початку цю проблему доведеться вирішувати у несприятливих умовах відсутності чітко вираженої довгострокової профілізації українського експорту на основі міжнародної спеціалізації виробництва і стійких ніш на єдиному ринку ЄС. За таких умов головним завданням буде забезпечення швидкої реакції на поточні наявні можливості збільшення експорту. Пріоритетним напрямом реалізації експортного потенціалу України у відносинах з країнами ЄС повинно стати перетворення у провідні експортоорієнтовані галузі виробництв, безпосередньо пов'язаних з реалізацією науково-технічних досягнень, де Україна має безумовний пріоритет (порошкова металургія, надтверді і високоякісні матеріали із заданими властивостями). Досить серйозні можливості існують для значного розширення експорту послуг, насамперед науково-технічних, інжинірингових, туристичних (особливо за рахунок включення в європейську туристську систему таких регіонів, як Карпатський та Крим), транспортно-експедиційних. Повинно відбутися істотне збільшення обсягів продажу ліцензій на запатентовані технічні рішення і ноу-хау, насамперед у тих сферах, де Україна не має реальних можливостей їх використання у власному виробництві або таке використання недостатньо ефективне.

По-друге, разом з пріоритетною увагою щодо ефективної експортної політики необхідно зосередитись і на прогресуючому впровадженні у практику взаємних економічних відносин їх найбільш сучасних форм, що ведуть до тісної взаємодії економічних потенціалів України і країн ЄС Тут насамперед мова йде про розвиток міжнародної промислової і науково-технічної кооперації. Звичайно, за нинішніх умов основні потенційні можливості для розвитку кооперації України і країнами Західної Європи можуть концентруватися лише в досить обмеженій кількості галузей науково-технічного співробітництва. Головним завданням стосовно науково-технічної кооперації України з країнами Західної Європи є підключення України до робіт, що виконуються в рамках програми науково-технічної інтеграції у галузі високих технологій «ЕВРІКА» і міжнародних науково-технічних програм ЄС, спрямованих на вирішення фундаментальних науково-технічних проблем і досягнення на цій основі якісно нового рівня виробничого потенціалу, участь у створенні і роботі міжнародних дослідницьких центрів. При цьому необхідно

враховувати той факт, що в ЄС останнім часом у галузі науково-технічної політики спостерігається тенденція до більшого урахування потреб ринку і до орієнтації на можливості практичного застосування наукових розробок. У зв'язку з цим важливим напрямом співробітництва України з країнами Західної Європи може бути встановлення кооперативних зв'язків як з відомими фірмами і науковими центрами, так і з невеликими та середніми компаніями, в тому числі «венчурними», що займаються питаннями розробки окремих передових технологій та їх швидким впровадженням у виробництво. Проте на перших фазах налагодження такої взаємодії можливе лише вибіркоче застосування моделі науково-виробничої кооперації, при якій сфера виробництва буде представлена головним чином фірмами з країн Західної Європи. Інтенсивне розгортання в окремих пріоритетних сферах науково-виробничої кооперації, при якій в процесі співробітництва будуть значно ширше залучатися і конкурентоспроможні виробничі підприємства України, раціонально розглядати як перспективне завдання, вирішення якого дуже тісно пов'язане з формуванням в Україні міжнародно-конкурентоспроможного сектора економіки. Тільки це дасть змогу підприємствам і фірмам України утвердитись як надійні партнери по кооперації і увійти у великі інтернаціональні виробничі та науково-виробничі системи.

Організаційно-економічний механізм реалізації євроінтеграційної політики України має охоплювати комплекс **договірних-правових інструментів** як багатостороннього, так і двостороннього характеру, включаючи договори про взаємний захист і заохочення інвестицій, про запобігання подвійному оподаткуванню, про допомогу у правових питаннях, про захист інтелектуальної власності, стосовно розвитку співробітництва у сферах науково-технічної, сільськогосподарської, енергетичної, промислової політики, політики розвитку транспорту і зв'язку, охорони навколишнього середовища, співробітництва у галузі інформації. Іншим важливим напрямом цього механізму повинна бути належна **інституційна основа співробітництва**. Вона має включати не лише міждержавні економічні структури (Раду з питань співробітництва та Комітет питань співробітництва, що складається відповідно до Угоди про партнерство і співробітництво з членів Ради Європейського Союзу та з членів Комісії ЄС, з одного боку, та членів Уряду України, - з іншого), але й низку **секторальних органів** для налагодження ефективного співробітництва з окремих напрямів. І, нарешті, важливою складовою організаційно-економічного механізму євроінтеграційної політики України є пошук **реальних джерел фінансування** заходів налагодження взаємодії зі структурної адаптації економіки України до вимог ЄС. Такі джерела не варто шукати лише в активізації вже існуючих потоків фінансової і технічної допомоги країнами Західної Європи та ЄС в цілому. Так, Україні варто було б прагнути до налагодження тісних ділових стосунків з

кредитно-фінансовими установами Європейського інвестиційного банку, який, до речі, вже надавав кредити для структурної перебудови економіки ряду країн у сфері потенційних приватних інституційних інвесторів, що вимагає від нас прийняття заходів стосовно створення в Україні сприятливих умов для діяльності філій та представництв банків країн Західної Європи з наданням їм повною мірою національного режиму, стимулювання створення в Україні за участю капіталу країн Західної Європи спільних банків, а також небанківських фінансових установ - страхових компаній, інвестиційних і взаємних фондів тощо, зокрема через можливе створення спеціальних (вільних) економічних зон. Слід підкреслити, що євроінтеграційна політика України повинна **носити комплексний характер**. Окремі, навіть самі собою дуже важливі, заходи (як, наприклад, укладення міждержавних договорів з ряду питань) не здатні принести істотні досягнення. Без системних конкретних перетворень вони можуть лише імітувати певну активність України в євроінтеграційному напрямі. Важливим є розуміння того, що Україна має піти далі міжнародно-правових декларацій у відносинах з ЄС і створити справді ефективний і взаємовигідний організаційно-економічний механізм євроінтеграційної політики. Отже, **євроінтеграційний механізм політики** – це сукупність процесів, що здійснюються під егідою законів, моральних, релігійних і культурних норм, правил, традицій, політичної й економічної доцільності; спосіб реалізації об'єктивних законів взаємозв'язку системи соціокультурного середовища в умовах світових глобалізаційних процесів, узгодження функціонування всіх ланок економічної й управлінської системи; розв'язання суперечливих явищ та процесів в умовах глобалізації.

Таким чином, слід зробити висновки:

1. В успішному вирішенні завдань, поставлених сучасними задачами євроінтеграції, глобалізації та трансформації української економіки одним з першочергових завдань є формування організаційно - економічного механізму розвитку євроінтеграційної політики України. Ефективне виконання цього завдання дасть можливість Україні зайняти гідне місце у світовому співтоваристві та стати авторитетною і впливовою силою на міжнародній арені.

2. Одним з механізмів реалізації євроінтеграційної політики України є регіональна політика, що об'єктивно зумовлена інтеграційними процесами, які розгортаються в Європі та трансформаційними процесами української економіки.

3. Євроінтеграція має стати першочерговим пріоритетом для всіх гілок і рівнів влади в Україні. Під цим кутом зору послідовне здійснення адміністративної реформи має містити чітку реалізацію цієї пріоритетності і забезпечити відповідні зміни в структурі міністерств і відомств та механізмах міжвідомчої координації. Досвід інших Центрально- і Східноєвропейських країн свідчить, що доцільним є

запровадження посади Спеціального уповноваженого Уряду з питань європейської інтеграції у ранзі міністра, наділеного необхідними повноваженнями і координації зусиль усіх органів виконавчої влади щодо співпраці з ЄС.

4. Для більш ефективної координації діяльності Уряду та Верховної Ради, варто було б створити в Парламенті спеціальний Комітет з питань європейської інтеграції. Така новація логічно відбивала б стратегічність наряду європейської інтеграції, сприяла б більшій симетричності міжпарламентських контактів та ефективнішому парламентському контролю за процесом європейської інтеграції у наряду гармонізації законодавства України із законодавством ЄС. Комітет у закордонних справах також мав би відстежувати питання європейської інтеграції. Це не було б його основною функцією. Такий розподіл компетенції існує практично в усіх парламентах країн-кандидатів на вступ до ЄС. У цілому Верховна Рада, як інститут, що прямо представляє громадян України, могла б відігравати помітнішу роль у заохоченні кращого розуміння і підтримки суспільством процесу європейської інтеграції.

5. Реалізація європейського вибору вимагає не тільки політичної волі, а й відповідним чином підготовлених кадрів державних службовців, причому не тільки в центральних відомствах, а й на регіональному і місцевому рівнях. Загальна програма перепідготовки і навчання має забезпечити необхідні знання і навички щодо розуміння цілей інтеграції до Європейського Союзу, його основних інститутів і процесу ухвалення рішень, вміння вести переговори, використовувати європейські інформаційні ресурси, покращення володіння однією з основних європейських мов. Спеціальні програми перепідготовки службовців за секторами мають супроводжувати і випереджати процес гармонізації законодавства та імплементації УПС. На державному рівні необхідно визначити політику перепідготовки і навчання, її конкретніші цілі, провести аналіз потреб і наявних ресурсів, оцінити зміст навчальних курсів, врахувати механізми мотивації державних службовців щодо участі у навчальних програмах і програмах перепідготовки. На порядку денному має бути вдосконалення і посилення інституцій, що пропонують курси з питань європейської інтеграції, а також прискорення запровадження відповідної спеціалізації у рамках навчальних програм університетів та інститутів, як це передбачається Стратегією інтеграції України до Європейського Союзу. Має бути створена і підтримуватися база даних з питань європейської інтеграції.

6. Європейська інтеграція має стати не тільки пріоритетом для всіх владних структур, а й свідомим вибором суспільства в цілому. З огляду на це очевидною є потреба в широкомасштабному забезпеченні інформацією - просвітницькій програмі, завдяки якій суспільство значно поліпшило б знання про природу і сутність європейської інтеграції, специфіку функціонування ЄС.

7. Існує необхідність дискусії з приводу всіх існуючих проблем

євроінтеграції, з метою подолання необізнаності у цій сфері, пошуку відповідей на питання, що Європейський Союз може дати Україні та аргументації того, що Україна може дати Європейському Союзу.

8. Основними політичними вигодами послідовної європейської інтеграції є зміцнення стабільності демократичної політичної системи та її інститутів, модернізація правового поля і забезпечення прозорості національного законодавства, поглиблення культури демократії і поваги до прав людини тощо. Формування зовнішньоекономічних зв'язків й інтеграційних процесів потягло за собою виникнення, пов'язаних з цим процесом, проблем, подолання яких потрібно для подальшого успішного функціонування зв'язків Україна - ЄС і конструктивному діалогу між ними.

9. В Україні мають місце ключові проблеми розвитку зв'язків України з країнами ЄС, які потребують першочергового вирішення: подолання зовнішніх факторів, що негативно впливають, тобто господарської кризи, політичної та соціальної нестабільності; поліпшення якісних характеристик вітчизняних товарів; підвищення ролі держави, що вимагає: 1) створення державної довгострокової концепції та політики дій в галузі відновлення зовнішніх зв'язків та його регулювання; 2) формування налагодженої системи державного регулювання; 3) прискореного створення регулятивної інфраструктури та правової бази; 4) здійснення владою відкритої, прозорої, зрозумілої для громадян євроінтеграційної політики; 5) управління країною за європейськими нормами і стандартами; 6) поінформованість громадян про переваги та ризики приєднання країни до ЄС, а також про конкретні позитивні результати реалізації євроінтеграційного курсу.

10. Євроінтеграційна політика України повинна носити комплексний характер, оскільки здійснення окремих заходів з реалізації цього курсу, навіть якщо вони будуть успішними, не принесе ніякої користі у досягненні поставленої мети.

Перспективи подальших досліджень:

- шляхи оптимізації упровадження організаційно-економічного механізму євроінтеграційної політики України в умовах глобалізації.

Джерела:

1. Політика європейської інтеграції: Навчальний посібник / За ред. д.ф.н., проф. Воронкової В.Г.- К.: ВД «Професіонал», 2007.- 512 с.

Стаття надійшла 25.12.09 р.